

Zitting 1979–1980 Nr. 88b

11 069	Wet registratie onderhandse kapitaalmarkt
13 259	Goedkeuring beschikking ingevolge artikel 5 Wet kapitaaluitgaven publiekrechtelijke lichamen
12 037	Wijziging van artikel 2 van de Wet kapitaaluitgaven publiekrechtelijke lichamen
13 891	Intrekking van artikel 4 en wijziging van artikel 5 van de Wet kapitaaluitgaven publiekrechtelijke lichamen
11 907	Financiële betrekkingen met het buitenland

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 9 mei 1980

Algemeen

Het stemt ons tot voldoening dat de leden van de fracties die in de vaste Commissie voor Financiën van de Eerste Kamer zitting hebben, en in het voorlopig verslag opmerkingen hebben gemaakt en diverse vragen hebben gesteld, de verschillende wetsontwerpen positief hebben benaderd.

Bij de beantwoording van de vraag van leden van de V.V.D.-fractie of de Regering van oordeel is dat het nieuwe criterium op grond waarvan centrale financiering kan worden ingesteld voor de lagere publiekrechtelijke lichamen duidelijker is en grotere mogelijkheden biedt tot een willekeurig beleid, kan verwezen worden naar hetgeen is gesteld in de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer. Het voorstel om van de twee uitzonderingsregimes waarin de huidige Wet kapitaaluitgaven publiekrechtelijke lichamen voorziet, het instrument van het leningplafond af te schaffen en alleen het instrument van centrale financiering te handhaven, is een van de redenen die ertoe hebben geleid dat ook het toepassingscriterium dient te worden aangepast.

Er hebben zich financieel-economische ontwikkelingen voorgedaan die ertoe hebben geleid dat de huidige twee toepassingscriteria niet langer goed bruikbaar zijn. Deze ontwikkelingen zijn op blz. 3 en 4 van de memorie van antwoord uitgebreid beschreven.

Het nieuwe, verruimde toepassingscriterium is een aanpassing aan deze ontwikkelingen die zich in onze economie hebben voorgedaan. Nogmaals wijzen wij er met klem op dat het niet de bedoeling is het beleid ten aanzien van de lagere overheid te wijzigen.

De begrippen «verloop van de conjunctuur» en «overspanning van de kapitaalmarkt» zijn weliswaar beperkter dan het begrip «algemeen financieel-economische overwegingen», maar behoeven op zich zelf niet tot een willekeurig beleid te leiden. Het overleg met het parlement en de advisering door de betrokkenen, zoals die in het wetsontwerp zijn vastgelegd, waarborgen overigens tegen eventuele willekeur.

In antwoord op de vragen van de leden van de fractie van de P.v.d.A., inzake het totale inzicht in de kapitaalmarkt, kan ik meedelen dat er ten aanzien van de openbare kapitaalmarkt een volledig, dus 100%, inzicht bestaat. De onderhandse kapitaalmarkt valt in twee gedeelten uiteen, te weten die voor hypothecaire leningen en die voor overige onderhandse leningen. Het te verkrijgen inzicht in deze markt wordt mede bepaald door de vaststelling van de hoogte van de registratieplichtige leningen. Het overleg over de vaststelling van het bedrag der lening is nog niet afgerond. Zoals ook in de Tweede Kamer reeds is gesteld kan, uitsluitend ter indicatie, worden aangenomen dat bij de leninggrootte van f 500 000 60% van de totale onderhandse kapitaalmarkt wordt bestreken. Dit kan nog nader worden gespecificeerd in ca. 24 % van de markt voor hypotheekleningen en bijna 100 % van de markt voor overige onderhandse leningen. Hiermee is tevens de vraag van de V.V.D.-fractie beantwoord of de in de Handelingen van de Tweede Kamer genoemde 10% geen 100% moet zijn. Het antwoord luidt derhalve bevestigend. Wanneer deze gegevens worden aangevuld met de CBS-publicaties over hypotheekverstrekkingen, dan ontstaat een inzicht in de totale onderhandse kapitaalmarkt van bijna 100%. Gecombineerd met de gegevens van de openbare kapitaalmarkt kan worden geconcludeerd, dat bij een bedrag van f 500 000 een bijna volledig cijfermatig inzicht in het kapitaalmarktgebeuren zal ontstaan.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. stelden de vraag, of het inzicht in de totale kapitaalmarkt nog zal worden verruimd, indien het besluit van de centrale banken wordt gerealiseerd om minimaal tweemaal per jaar te laten rapporteren over de internationale kredietverlening door het commerciële bankwezen. Internationale kredietverlening vindt niet plaats op de binnenlandse kapitaalmarkt, maar op de Eurokapitaalmarkt. Een mogelijke toekomstige rapportage omtrent deze vorm van kredietverlening zal het inzicht in de totale binnenlandse kapitaalmarkt derhalve niet vergroten.

Voorts vragen de leden van deze fractie nog welk percentage van de totale kapitaalmarkt door de centrale overheid direct zou kunnen worden beïnvloed indien de wetsontwerpen 12 037 en 13 891 worden aangenomen. Allereerst dient te worden opgemerkt dat het doel van de beide wetsontwerpen niet is het geven van een mogelijkheid aan de centrale overheid om een deel van de totale kapitaalmarkt direct te kunnen beïnvloeden.

Wetsontwerp 12 037 houdt o.m. een verlaging van het minimumpercentage van de kasgeldnorm in. Hierdoor zou een gezonde financiering van de kapitaaluitgaven van de lagere overheid moeten worden gewaarborgd. Het thans geldende minimumpercentage van de kasgeldnorm wordt bij de huidige omvang van de kapitaaluitgaven van de lagere overheid als te hoog ervaren, aangezien er sprake is van een aanzienlijke ruimte onder de kasgeldnorm, waardoor de lagere overheid ruime mogelijkheden heeft om kapitaaluitgaven monetair te financieren. Door de verlaging van het percentage van de kasgeldnorm zal de ruimte onder de kasgeldnorm afnemen c.q. verdwijnen. Indien de ruimte onder de kasgeldnorm meer dan volledig zal verdwijnen, dienen de lagere overheden de dan ontstane overschrijding van de kasgeldnorm te compenseren door een extra kapitaalmarktberoep. Om welk percentage van de totale kapitaalmarkt het hierbij zal gaan is niet op voorhand te zeggen.

Wetsontwerp 13 891 houdt in dat van de twee uitzonderingsregimes van de Wet kapitaaluitgaven publiekrechtelijke lichamen het leningplafond wordt afgeschaft en alleen de centrale financiering gehandhaafd blijft, terwijl voorts het criterium op grond waarvan dit uitzonderingsregime kan worden ingesteld, wordt aangepast. Door het instellen van centrale financiering wordt het kapitaalmarktberoep van de lagere overheid gecentraliseerd bij de BNG en de NWB. Daarbij bepalen de betrokken bewindslieden tot welk bedrag in iedere kalendermaand bij deze instellingen geldleningen mogen

worden aangegaan door de publiekrechtelijke lichamen. Hiermee is de centrale overheid een mogelijkheid gegeven dit deel van het totale kapitaalmarktberoep op directe wijze te beïnvloeden. Men dient echter te bedenken dat het hier een uitzonderingsregime betreft, waarvan alleen in bepaalde situaties gebruik zal worden gemaakt. Welk percentage van de totale kapitaalmarkt hiermee gemoeid is, is afhankelijk van de grootte van het voorgenomen beroep van de lagere overheid op deze markt op het moment dat centrale financiering wordt ingesteld en van het dan beschikbare aanbod van lange middelen. Dit percentage is derhalve thans niet te bepalen.

Met de opvatting van de C.D.A.-fractie dat de publikatie van de beschikbare gegevens zo snel mogelijk dient plaats te vinden, kan worden ingestemd. Hoewel het overleg met de Centrale Commissie voor de statistiek, zoals bedoeld in artikel 6, nog niet is afgesloten, zal ernaar worden gestreefd de kortst mogelijke termijn tussen beschikbaar komen van de gegevens en de publikatie daarvan te bewerkstelligen. De onduidelijkheid omtrent de percentages genoemd in de Tweede Kamer is hopelijk weggenomen door het hierboven vermelde antwoord op desbetreffende vragen van leden van de fracties van de P.v.d.A. en V.V.D.

Wanneer het bedrag van de registratieplichtige leningen zou worden gesteld op f 1 mln., dan zou circa 57% van de onderhandse kapitaalmarkt worden bestreken. Dit zou kunnen worden bereikt door de registratie van 2% van het totale aantal transacties.

Als verklaring van de verschuiving in het percentage van de kapitaalmarktdekking van 62% in 1972 naar circa 60% in 1980 kan, in antwoord op de vragen van de fractie van de V.V.D., worden gewezen op de verschuiving die is opgetreden ten gunste van hypothecaire leningen. Vooral in de jaren 1976 en 1977 is, door de hausse in de woningverkoop, het aantal afgesloten woninghypotheken sterk gestegen. Aangezien dit soort leningen voornamelijk beneden het grensbedrag van f 500 000 ligt wordt de totale dekking beïnvloed. Hoewel, zoals al eerder is gesteld, het overleg over de hoogte van het bedrag van de registratieplichtige leningen nog niet is afgerond, kan worden toegezegd, dat dit bedrag zeker niet beneden de f 500 000 zal worden vastgesteld. Indien daartoe als gevolg van de geldontwaarding aanleiding bestaat, zal het bedrag worden aangepast.

Wetsontwerp 12 037

De leden van de fractie van de P.v.d.A. hebben vragen gesteld betreffende de gevolgen van het verlagen van de kasgeldnorm. Zoals reeds aan de Tweede Kamer is toegezegd (zie blz. 4, tweede alinea, van de nota naar aanleiding van het eindverslag van de Tweede Kamer bij dit wetsontwerp, stuk nr. 12), is het de bedoeling een eventuele verlaging van het feitelijk percentage van de kasgeldnorm geleidelijk te doen geschieden. Daarbij zal nauwlettend in het oog worden gehouden tot welke omvang er consolidatieverplichtingen zullen ontstaan en hoe de situatie op de kapitaalmarkt alsdan zal zijn. Er moge echter op worden gewezen, dat tot het terugbrengen van een eventuele overschrijding van de kasgeldnorm alleen dan behoeft te worden overgegaan bij het beschikbaar komen van nieuwe financieringsmiddelen, o.a. bij het aantrekken van geldleningen voor nieuwe kapitaaluitgaven. Bovendien zal de toekomstige consolidatiebeschikking overeenkomstig de huidige kunnen bepalen, dat de beschikbaar komende financieringsmiddelen slechts voor een deel (thans 50 %) moeten worden aangewend voor consolidatie. Ten slotte dient te worden bedacht dat de huidige situatie zodanig is, dat de gemeenten en provincies veelal een grote ruimte onder de kasgeldnorm hebben, zodat een verlaging van de norm in de meeste gevallen niet direct zal leiden tot een overschrijding van de norm. Ongetwijfeld zal echter bij een voortgezette verlaging van het feitelijke percentage voor de kasgeldnorm een extra beroep op de kapitaalmarkt ontstaan. Er zal dan echter gestreefd worden een verlaging van de kasgeldnorm op een zodanige wijze en in een

zodanige periode te doen plaatsvinden dat voor een verstoring niet behoeft te worden gevreesd. De vraag of door het verlagen van de kasgeldnorm de centrale financiering eerder nodig zal zijn, kan ontkennend beantwoord worden.

De vraag, of een lagere kasgeldnorm ertoe leidt, dat de lagere overheden minder gaan investeren, hetgeen ongunstige gevolgen voor de werkgelegenheid zou kunnen hebben, wordt ontkennend beantwoord. Weliswaar worden de mogelijkheden om nieuwe kapitaaluitgaven uit de zgn. ruimte onder de kasgeldnorm goed te keuren en vlottend te financieren geringer, doch de mogelijkheid om vaste geldmiddelen aan te trekken en aldus nieuwe kapitaaluitgaven te financieren wordt daardoor niet beïnvloed.

De vraag is gesteld of het niet beter zou zijn, zulks ter voorkoming van administratieve rompslomp, dat de Staat G slechts eenmaal per kwartaal behoeft te worden opgemaakt in plaats van elke maand. Hoewel het opmaken per kwartaal uiteraard een werkbesparing betekent, menen wij echter, dat de sedert de inwerkingtreding van de onderhavige wet (1 november 1963) wettelijk voorgeschreven frequentie van opmaken, namelijk elke kalendermaand, gehandhaafd moet blijven. Dit is voor verschillende doeleinden nodig, o.a. voor een regelmatig inzicht in de ontwikkeling van de liquiditeitspositie van de lagere publiekrechtelijke lichamen ten behoeve van het toezichthoudend orgaan en de centrale overheid alsmede ten behoeve van het monetaire beleid van De Nederlandsche Bank. Het publiekrechtelijk lichaam zelf en het toezichthoudend orgaan hebben een maandelijks berekening van de liquiditeitspositie voorts nodig om te kunnen beoordelen, of voor de aanvangsfinanciering van nieuwe kapitaaluitgaven een vaste geldlening moet worden aangegaan, of dat de goedkeuring kan geschieden, omdat er ruimte onder de kasgeldlimiet- of -norm aanwezig is. Voorts is een maandelijks inzicht nodig om te beoordelen of er een consolidatieverplichting bestaat. Gelet op de vaak vele mutaties welke zich in de gegevens, die aan de berekening ten grondslag liggen, voordoen, is een driemaandelijks berekening een te weinig actuele basis om op grond daarvan belangrijke beslissingen te nemen.

De leden van de fractie van het C.D.A. hebben gevraagd, waarom niet gekozen is om het minimumpercentage voor de kasgeldnorm van 15 buiten de wet te houden en bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen. Zoals bekend, was in het oorspronkelijke wetsontwerp 12 037 tot wijziging van artikel 2 van de Wet kapitaaluitgaven publiekrechtelijke lichamen geen minimumpercentage meer opgenomen. Naar aanleiding van wensen en opmerkingen op dit punt in het voorlopig verslag van de Tweede Kamer (stuk nr. 6), waarbij o.a. ook gesteld werd dat, als het enigszins mogelijk is, delegaties in de wetgeving vermeden moeten worden, is bij nota van wijzigingen (stuk nr. 8) weer een minimumpercentage in artikel 2 opgenomen, te weten van 15. Zolang dit percentage gelijk is aan of lager is dan het – gewenste – feitelijke percentage, hetwelk bij ministeriële beschikking wordt vastgesteld, is de huidige regeling de meest praktische. Slechts een bijstelling van het minimumpercentage vereist een wettelijke voorziening. Het niet meer in de wet opnemen van een minimumpercentage en vaststelling van het feitelijke percentage bij algemene maatregel van bestuur betekent voor dit laatste een langere procedure dan de huidige. Wij zijn, zoals gezegd, geen voorstander van delegatie van wetgeving als het niet nodig is. Mocht een verlaging van het minimumpercentage in de toekomst noodzakelijk blijken, dan kan worden bezien of alsdan tot de thans door de fractie van het C.D.A. gesuggereerde methode, welke ook in de bijzondere commissie uit de Tweede Kamer aan de orde is geweest (verslag van een mondeling overleg, 12 037, nr. 18), of een variatie op die methode, moet worden overgegaan.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hebben gevraagd of de passage in de memorie van antwoord (blz. 4, laatste alinea), waarin wordt gesteld dat de Regering de lagere overheden in staat moet stellen mede te werken aan het verwezenlijken van een aantal met name genoemde doelstellingen, niet suggereert, dat er toch van enige beïnvloeding van de door de lagere overheid te bepalen prioriteiten sprake kan zijn. Hoewel de bedoelde passage tot deze suggestie aanleiding zou kunnen geven, zij hier nogmaals herhaald, hetgeen reeds op blz. 14 van de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer en op blz. 2 van de nota naar aanleiding van het eindverslag van de Tweede Kamer is gesteld, dat de prioriteitenstelling voor de investeringen van de lagere publiekrechtelijke lichamen in normale tijden geschiedt door de publiekrechtelijke lichamen zelf en in tijden van centrale financiering in de eerste plaats door deze lichamen zelf, waarna vervolgens het toezichthoudend orgaan een urgentievolgorde aanbrengt in de hem toegezonden verzoeken om geldleningen. Met de door de leden van de P.v.d.A. aangehaalde passage wordt bedoeld, dat in tijden van centrale financiering de Regering door het vaststellen van een gegarandeerd maandbedrag voor de aanvangsfinanciering van nieuwe werken, zal zorgdragen dat de investeringen van de lagere overheid tot een bepaald niveau voortgang kunnen vinden. Daarmede zal de lagere overheid – maar daarover is zij uiteraard vrij om te beslissen – in staat gesteld worden om een hoge prioriteit te geven aan investeringen, die in algemene zin min of meer noodzakelijk worden geacht, zoals – zie blz. 4 van de memorie van antwoord – de bouw van woningen, scholen en waterzuiveringsinstallaties. Deze investeringen zullen uiteraard de verwezenlijking van doelstellingen van de Regering op genoemde gebieden en op het gebied van het werkgelegenheidsbeleid, mede bevorderen.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. merken op dat de centrale overheid het beroep op de kapitaalmarkt van de particuliere sector alleen op indirecte en kwalitatieve wijze kan beïnvloeden, terwijl de invloed op de lagere overheid direct en kwantitatief is. Zij vragen zich af of een dergelijk verschil in beïnvloedingsmogelijkheden de uitvoering van een wenselijk geacht financieel economisch en monetair beleid niet in de weg staat. Allereerst dient te worden opgemerkt, dat de toevoeging van deze leden als zou de beïnvloeding van het kapitaalmarktberoep van de particuliere sector alleen in kwalitatieve zin kunnen geschieden, onjuist is. De centrale overheid heeft ook de mogelijkheid dit beroep in kwantitatieve zin te beïnvloeden, bij voorbeeld door het verlenen van WIR-premies en subsidies.

Het verschil in beïnvloedingsmogelijkheid tussen de lagere overheid en de particuliere sector is derhalve, dat de centrale overheid het kapitaalmarktberoep van de lagere overheid op directe wijze en dat van de particuliere sector slechts op indirecte wijze kan beïnvloeden. De mogelijkheid van directe beïnvloeding van het kapitaalmarktberoep van de particuliere sector is niet wenselijk. Hiermee zou namelijk het karakter van onze economie, waarin de particuliere sector in overwegende mate een zelfstandige en onafhankelijke plaats inneemt, worden aangetast.

De leden van de C.D.A.-fractie hebben gevraagd, of het niet beter was geweest om de oude formulering van het toepassingscriterium te handhaven en daarenboven in tweede instantie de algemene financiële toestand te noemen. De overwegingen die tot het besluit hebben geleid om het oude criterium te vervangen door een nieuw en ruimer criterium zijn uitgebreid vermeld op blz. 3 en 4 van de memorie van antwoord. Overigens dient te worden bedacht dat het oude criterium, dat inhield dat centrale financiering kon worden ingesteld op basis van krapte op de kapitaalmarkt, een belangrijk onderdeel vormt van het huidige, verruimde criterium. In de nieuwe situatie wordt centrale financiering namelijk ingesteld, indien de algemeen financieel-economische situatie daar aanleiding toe geeft.

Zoals reeds is opgemerkt door de leden van de C.D.A.-fractie vindt sinds januari 1977 het zogenaamde kapitaalmarktoverleg plaats. Aan dit overleg, waarvan het voorzitterschap bij het Ministerie van Financiën berust, wordt deelgenomen door de Ministeries van Binnenlandse Zaken en van Verkeer en Waterstaat, de Bank voor Nederlandsche Gemeenten, de Nederlandse Waterschapsbank, vertegenwoordigers van de grote gemeenten en de provincies, de Raad voor de Gemeentefinanciën, het Interprovinciaal Overleg en de Nederlandsche Bank. Dit overleg, dat ongeveer éénmaal per kwartaal wordt gehouden, heeft een informatief karakter. De informatie heeft betrekking op de door de deelnemers waargenomen ontwikkelingen op de kapitaalmarkt en op het voorgenomen beroep, dat men op de markt wil doen. Door het uitwisselen van dergelijke informatie kan worden voorkomen dat overheden elkaar bij het kapitaalmarktberoep in de wielen rijden. Het is overigens niet de bedoeling, dat omtrent het beroep op de kapitaalmarkt afspraken worden gemaakt voor bij voorbeeld een gezamenlijk opereren op de markt. De onderscheidene kapitaalvragers blijven als onafhankelijke marktpartijen optreden. Mede dankzij het gevoerde kapitaalmarktoverleg heeft het Rijk bij haar kapitaalmarktberoep verschillende malen terughoudendheid getoond, indien bij voorbeeld de Bank voor Nederlandsche Gemeenten «in de markt» was.

Gevraagd werd, of de ervaring met de langdurige periode van centrale financiering geleerd heeft, dat geld verschaffende partijen minder geneigd worden om de Bank voor Nederlandsche Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank middelen te verschaffen. Er zijn ons geen aanwijzingen bekend, die daarop zouden wijzen. Het veronderstelde gedrag van de geldverschaffende partijen lijkt overigens ook niet erg waarschijnlijk. De omvang van het door de diverse geldvragende partijen gedane beroep is voor een belangrijk deel afhankelijk van de behoefte aan financieringsmiddelen van de geldvraagende partijen. Voorts wordt in het algemeen het aanbod van financieringsmiddelen in belangrijke mate bepaald door de hoogte van de rente – in samenhang met de soliditeit van de debiteuren – die de geldvragers bereid zijn te betalen. In hoeverre de door beide banken geboden rente van invloed is geweest op de omvang van de door hen aangetrokken middelen, is moeilijk te beoordelen.

De leden van de C.D.A.-fractie hebben voorts de vraag gesteld of door een instellen van centrale financiering de wens van institutionele beleggers om in het buitenland te kunnen beleggen niet wordt vergroot. De wens van institutionele beleggers om ook in het buitenland te kunnen beleggen berust enerzijds op rendementsoverwegingen en anderzijds op het streven naar differentiatie in de beleggingsportefeuilles waardoor het risico wordt gespreid. Voor zover er sprake is van het streven naar differentiatie van de beleggingsportefeuille valt niet goed in te zien wat de invloed zou zijn van het instellen van centrale financiering. Door het instellen van centrale financiering kan worden voorkomen dat de lagere overheden door tegen elkaar op te bieden de kapitaalmarktrente zouden opdrijven. Uit rendementsoverwegingen zou de wens van institutionele beleggers om in het buitenland te kunnen beleggen bij een eventuele instelling van centrale financiering derhalve kunnen worden vergroot. Bedacht dient echter te worden dat, indien in bepaalde omstandigheden niet zou worden overgegaan tot centrale financiering, dit tot zeer hoge rentestanden met alle mogelijke ongewenste gevolgen van dien zou kunnen leiden.

De zorg, zoals in een andere vraag aan de orde is gesteld, dat nu de behoefte van de Waterschapsbank aan middelen voor met name waterzuivering enorm oploopt (volgens het jaarverslag 1978 f 3 à 4 mld. gedurende de periode 1979/1985) er een kans bestaat, dat er tussen eerdergenoemde banken bij een eventuele instelling van centrale financiering een flinke concurrentiestrijd zal ontstaan, delen wij niet. Ook in de loop van de 70-er jaren gedurende de eerste aanzet tot de bouw van zuiveringsinstallaties heeft de sterk stijgende vraag naar financieringsmiddelen door de Waterschapsbank

niet geleid tot een scherpe concurrentiestrijd tussen beide instellingen. Er moge voorts op worden gewezen, dat bij de bedoelde behoefte aan middelen voor de waterzuivering ook weer niet van een exorbitant hoog bedrag mag worden gesproken. Overigens zal uiteraard altijd een zekere concurrentie tussen de Bank voor Nederlandsche Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank aanwezig zijn, hetgeen niet anders dan gezond genoemd kan worden. Door het regelmatige zogenaamde kapitaalmarktoverleg waar ook beide banken aan deelnemen, vindt er echter een goed gecoördineerd optreden op de markt plaats.

Overigens kan worden opgemerkt dat de *totale* kapitaalbehoefte van de lagere publiekrechtelijke lichamen de laatste jaren niet is gestegen. Het financieringstekort is afgenomen tot circa 1% van het nationale inkomen en er zijn geen aanwijzingen dat dit tekort weer zal gaan toenemen.

Wetsontwerp 11907

Vragen 1 en 2

Zoals de leden van de fractie van de V.V.D. hebben opgemerkt werd bij de behandeling van het onderhavige wetsontwerp in de Tweede Kamer gesproken over een grote vereenvoudiging in het stelsel van deviezenbepalingen. Deze vereenvoudiging is het gevolg van de overschakeling van het tot 1977 vigerende negatieve systeem (behoudens vergunning waren deviezen-transacties verboden) naar een (de facto) positief systeem (behoudens specifieke verbodsbepalingen zijn deviezen-transacties toegestaan). Bij deze omschakeling die mede bedoeld was als overgangsfase naar het positieve stelsel vervat in het onderhavige wetsontwerp werden de toenmalige deviezenvoorschriften, met behoud van de bestaande beperkingen, naar vorm sterk vereenvoudigd.

De toen vastgestelde beschikkingen (op basis van het Deviezenbesluit 1945), waren zodanig ontworpen dat zij vrijwel ongewijzigd zouden kunnen worden gebruikt als uitvoeringsvoorschriften bij de invoering van de Wet financiële betrekkingen met het buitenland. Invoering van bedoelde beschikkingen (Deviezenbekendmakingen 1 t/m 5/77) heeft per 1 september 1977 plaatsgehad (mededeling in de Staatscourant van 17 mei 1977). Dit had tot gevolg dat het aantal afgegeven vergunningen daalde van 18 454 in 1976, tot 11 878 in 1977 en 3471 in 1978. Het aantal aanvragen voor een deviezenvergunning nam uiteraard in deze orde van grootte af. De afkondiging van de uitvoeringsmaatregelen, behorend bij de onderhavige wet wanneer deze in werking zal treden, zal naar het zich laat aanzien geen grote afwijking van het in 1978 bereikte aantal vergunningen te zien geven.

Het apparaat van de Nederlandsche Bank dat is belast met de toepassing van de deviezenvoorschriften is parallel aan de liberalisatie in de loop der jaren en de drastische vereenvoudiging in 1977 sterk ingekrompen van meer dan 400 personen in de eerste naoorlogse jaren tot een afdeling van ongeveer 15 personen thans. Op de hoeveelheid administratieve werkzaamheden ten behoeve van de samenstelling van de betalingsbalans heeft de invoering van het positieve systeem noch voor de Nederlandsche Bank, noch voor het bedrijfsleven noemenswaardige invloed gehad.

Vraag 3

In een herdruk van kamerstuk nr. 78 (zitting 1979–1980, 11 907) zijn thans de, inderdaad ten onrechte, weggevallen gedeelten van artikel 1, opgenomen.

De Minister van Financiën,
A. P. J. M. M. van der Stee

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
A. A. M. van Agt

De Minister van Economische Zaken,
G. M. V. van Aardenne

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
D. S. Tuijnman

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken,
H. E. Koning